

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:	
Egy évre	180 Lei.
Hátré	90 Lei.
Egy negyed évre	45 Lei.
Egy héra	15 Lei.

Hirdetések árszabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és Csanádi Egyesült Vas-
utak palotájában.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat,
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(József főherceg-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 151.

ARAD, 1921.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 27.

Lel-javítás.

(Jelentés a párisi jegyzésről.)

PÁRIS. Hivatalos helyről közlik: Titulescu pénzügyminiszter felvilágosítása folytán a leit ismét jegyzik a párisi tőzsdén. A pénzügyminiszter felhívta az illetékesek figyelmét arra, hogy csakis olyan lei vásárlást engedélyezzenek, a melyek nagy reális kereskedelmi operációkon alapulnak, vagy megengedett behozatal vagy kivitel folytán előálló ügyletből származnak. Ezenkívül csak azoknak legyen joguk külföldön leit vásárolni, akiknek a bukaresti ellenőrző bizottság által szabályszerűen kiállított engedélyük van.

PÁRIS. Titulescu pénzügyminiszter a pénzügyi válság enyhítése céljából két féle kombinációval próbálkozott Párisban. Az egyik mód az lenne, hogy Románia felvenne 150 millió frankos kölcsönt az erdélyi aranybányák fejében, a másik megoldás szerint párisi bankok garanciájával beváltanák az összes eddig kibocsájtott bonnokat és egy újabb kölcsönt bocsájtánának ki. A tárgyalások sikerrel kecsegtetnek. Hogy a kincstár által kibocsájtott bonnok teljes összegét megállapíthassák, úgy tervezik, hogy felfogják szólitani az összes bontulajdonosokat, hogy az alább felsorolt bankoknál jelentsék be a birtokukban levő bonnokat. A bejelentés felvételével megbízott bankok a következők: Banque de Pa-

ris, Páris, Bancá Comerciala Italiano Milano, Bank of Roumain London.

PÁRIS. Titulescu pénzügyminiszter és Popovici Tascu miniszter ma meglátogatták Pette urat,

a francia külkereskedelmi bank elnökét és vele a romániai állampolgárok külföldi esedékességei tárgyában folytattak megbeszélést. Ebben a kérdésben is remény van sikeres megoldásra.

Vita az új helységnevek használatáról

(Arad és Szeged között táviró-forgalom lesz.)

RÓMA. A portorosei tanácskozások egyik legfontosabb része a posta- és távirdai egyezmény volt. Ausztria, Magyarország, Csehország és Románia a levél és levelezőlap forgalmában 20—25 százalékos mérséklésben állapodtak meg. A postai címzésre szolgáló helynevek használata nagy vitára adott alkalmat. A román megbízottak azt követelték, figyelmeztesse a magyar postaigazgatóság a közönséget, hogy a címzésnél az új helységneveket használja, mert különben ki van téve annak, hogy a küldeményt nem kézbesítik. Magyarország megbízottal visszautasították ezt a követelést és az olasz közvetítő javaslatot fogadták el. E szerint megállapítják, hogy az új helységnevek életbelépett, ezeket a nemzetközi posta iroda részben már közölte, részben még közölni fogja. Ha a közönség az új helységnevtár megjelenésétől számított 6 hónapon túl nem alkalmazkodnak az új elnevezésekhez, a küldeményeket nem fogják kézbesíteni.

A táviró- és telefon szolgálat körül igen fontos megállapodások jöttek létre. Budapest és Trieszt között, továbbá Budapest és Prága, Budapest és Kassa között új telefon áramkört nyitnak meg.

Csehország a Budapest és Bécs közötti telefon forgalom jobb lebonyolítása céljából Pozsonyon át új áramkört bcsát Magyarország rendelkezésére. Új táviró összeköttetés lesz Budapest és Nyitra, Budapest és Zolyom között, továbbá Csehországon át Bucuresti és Lemberg között. Új táviró összeköttetés létesül Szeged és Arad, továbbá Szeged és Timisoara között. Jugoszláviával Budapesten és Szabadkán át lesz táviró vonal. Budapest és Zágráb, Budapest és Szabadka, továbbá Budapest és Belgrád között hamarosan helyreáll a telefon forgalom.

Miniszteri rendelet, amelyről nem tudnak

(Miért késik az aradi posztógyár felállítása?)

Több ízben foglalkoztunk Arad városnak azzal a nagyszabású tervével, amely szerint a zsolnai posztógyár igazgatóságával karöltve posztógyárat szándékozik Aradon létesíteni. Dr. Angel István polgármester két ízben járt a város megbízásából Zsolnán, ahol egyezségre kötött a posztógyár igazgatóságával az aradi gyár felállítására vonatkozólag. A posztógyárat a város a volt honvédhuszáraktanyában szándékozott felállítani. A városi tanács dr. Angel István polgármester részletes tervezetet nyújtott be és beszámolt zsolnai utjának eredményéről. A tanács egyhangulag megszavazta a posztógyár felállítását. A határozatot a prefektus jóváhagyta és felterjesz-

tette a belügyminiszteriumhoz. A tanácsnak az volt a szándéka, hogy a posztógyárat szeptember végén, vagy október elején felállítsa és erre vonatkozólag tárgyalásokat is folytatott a zsolnai posztógyár igazgatóságával, ahonnan ígéretet kapott a szükséges gépek vámmentes leszállására. A belügyminiszterium jóváhagyása azonban késett. Végre hetek múltán a belügyminiszteri referens a prefektusnak visszaküldte a tanács határozatát azzal, hogy azt nem a törvényben meghatározott módon hozták. Tudnillik az 1886. évi törvény értelmében olyan nagyfokosságú határozatokat, amelyek a várost anyagilag érintik, 30 napig a nyilvánosság részére ki kell

Bécs egyötödét megvették a külföldiek.

A mindenfajta értékek emelkedése természetesen maga után vonta az árak tekintélyes emelkedését is, amelyeket mindenféle ingatlantért, különösen forgalmas helyen lévő, jókarban tartott házakért és a villanegyedekben egy-egy házhelyért fizetnek. Igen nagy az érdeklődés az ilyen irányban és csaknem kizárólag külföldiek azok, akik Bécsben házvétel után érdeklődnek. Nyugodtan elmondhatjuk, hogy a hallatlan házárok következtében — kevés kivétellel — csakis idegenek jelentkeznek vevőként az ingatlanpiacon. És pedig olaszok, románok és jugoszlávok és legújabbban a lengyel és magyar korona emelkedése következtében a lengyelek és magyarok is. Amde a házkíná-

lat csak igen csekély. Akit pénzügyi körülményei nem kényszerítene, nem mond le egyikőnyen házának tulajdonjogáról.

Az az eset is gyakran előfordul, gyakrabban, mint ahogy tán gondolnák, hogy régi bécsi háztulajdonosok kénytelenek házaikat eladni, minthogy nem áll módjukban az állandóan növekvő háziüzemi deficitet fedezni és nem győznek a tatarozási költségek megfizetéséért vitába szállni lakóikkal. Ez az oka, amint ezt bécsi munkatársunknak sikerült hiteles helyről megtudnia, amiért dacára a papirkorona szörnyű elértéktelenedésének mégis kerülnék házak Bécsben eladásra. Ezek a házak, ha új tulajdonosaik meg nem javíttatják menthetetlenül elpusztulnak. A karbantartási költségek a huszszorosára szöktek, a világítás, csatornatisztítás kiadásai negyvenszere-

sére, de a bérleti összeg csak a békebeli árak háromszorosát érte el átlagban. Tehát, amint azt maga a kormány is belátja, további emelések szükségesek, hogy a megelévő házakat az elpusztulástól, a tönkremenéstől megkíméljék és ezáltal a lakásnépséget ne növeljék.

Bécs a külföldieknek ingatlanra való spekulálása következtében mindinkább a külföldiek birtokába kerül. Becslés szerint ma Bécsnek mintegy ötödnyi területe, amely ezelőtt Bécs állandó lakói, a kereskedők és polgárok birtoka volt, régebben és újabbban beköltözött külföldi állampolgárok tulajdonába ment át. Azáltal, hogy a házak mind fokozottabb mértékben kerülnek külföldiek kezébe, a lakásviszonyok nem javulnak, sőt inkább rosszabbodnak, mert a külföldiek, kik bécsi házaikat csak spekulációs tárgynak tekintik,

amelybe pénzüket fektethetik nem törődnek a házak jókarbantartásával és csak igen kis mértékben javíttatnak. Ez a tulajdonváltás rendszerint nem jelent előnyt a lakók számára. A külföldiek mindenféle házat keresnek, kiváltképpen jól szituált városi házakat, amelyekért vételárként a bérösszjövdelem kétszáz-háromszázszorosát fizetik. A házárok még nem érték el tetőpontjukat, mert az érdeklődés egyre fokozódik.

Egy ház, mely békeben 130.000 koronába került és 10.000 korona jövdelemet hajtott, ma 30.000 korona összjövdelem mellett hatmillió koronába kerül. Felemelt bérösszjövdelem esetén 50.000 koronát hozó házakat tízmillióért adnak el. A házeladók egy része a ház eladási összegét idegen valutában követeli, ami aztán gyakran igen nagy nehézségeket okoz. Igen

függeszteni, a 30 nap elteltével pedig a közgyűlés névszerinti szavazással dönt a határozat felett. Azonban a törvénynek ezt a paragrafusát nem lehetett végre hajtani Aradon, mert a bucaresti belügyminiszterium azt már évekkel ezelőtt hatályon kívül helyezte, megszüntette a közgyűlést és a közgyűlés helyettesítésével a mindenkorai prefektust bizta meg.

Ugy látszik a belügyminiszteri referensnek nem volt tudomása erről a rendeletről. A tanács újból foglalkozott az ügyvel és felterjesztést küldött a belügyminiszteriumhoz, amelyben tudomásul adta, hogy a rendeletek szerint járt el. A felterjesztésre azonban még ezideig válasz nem érkezett. A felterjesztés ezelőtt 3 hónappal ment el a várostól.

Egy másik akadály is gördült a postágyár felállításához. Rascanu hadügyminiszter aradi tartózkodása alatt a város vezetésének kérésére megígérte és azt írásba is adta, hogy hajlandó a hadügyminiszterium lemondani a volt honvédtüzérlaktanyáról és azt a város rendelkezésére bocsátani. Ezzel szemben a városnak köteleznie kell magát arra, hogy a repülőtérrel és a rajta levő épületek igényéről lemond, azonkívül 300 ezer lejt köteles a hadügyminiszterium rendelkezésére bocsátani, amely összeget a hadügyminiszterium a kisszenmiklósi tüzérlaktanya renoválására fordítana. A repülő tere és a rajta levő épületek, amint már megírtuk, azért volna szükség a hadügyminiszteriumnak, hogy ott nemzetközi repülő postafőállomást létesítsen. A városi tanács foglalkozott a hadügyminiszter ajánlatával, azt előnyösnek találta és egyhangulag megszavazta a 300 ezer lejt és a repülőtér és épületeinek igényléséről való lemondását.

kéresettek a Hietzingben és a Cottageban fekvő villák, amelyeket családi házaknak számnak. Ilyen telkek négyszögöféért már 2000 koronát is fizetnek. Hogy a külföldiek annyira fáradoznak azon, hogy Bécsben házakat vásároljanak, annak oka abban a körülményben rejlik, mert frankkal és lírával a látszólagos magas árak dacára is a bécsi házakért csak egy töredékét fizetik a békeáraknak. Egy ötmillió értékű házat 50.000 svájci frankért szerezhettek meg, már pedig bizonyos, hogy ezért az összegért békeben nem kuthattak volna hozzá. Könnyen érthető, hogy a külföldiek hamarosan megállapíthatták, hogy a helyzet fölöttébb kedvező számukra Bécsben ingatlanok vásárlására, mert bizonyosak lehetnek afelől is, hogy ez ingatlanok értéke rövidesen hatalmas arányban fog emelkedni.

Irodalom és művészet.

Színészuóból — varrónó.

(Kiss Mariska új pályát választott.)

Az aradi színházba járó közönség kedvence: L. Kiss Mariska otthagyná forró sikereinek helyét, a színpadot és új pályát választott. A kiváló művész, aki annyiszor gyönyörködtette a közönséget, fehérnemű varrodát nyitott, ahol most művészi ízléssel készíti a hölgyek habkönnyű fehérneműit. A színpályán sok-sok csalódás érte L. Kiss Mariskát, akiben volt annyi lelki erő, hogy bucsút mondjon a festett világnak, amelynek felkent papnője volt és jövedelmezőbb polgári pályára lépett. Arad hölgyei tömegesen keresik fel megrendeléseikkel a varrónővé lett művésznőt, aki nemsokára végkép elfelejti a szerepeket és csipkével, selymekkel, finom batlisztokkal tölti idejét.

* **Heti műsor.** Vasárnap délután: Lotty ezredesei. Operette. Mérsékelt helyárrakkal. Este: Mágnás Miska. Operette. László Andor felléptével. Rendes helyárrakkal. B. bérlet 26. szám. Hétfőn: Vengerkák, szimf. Poór Lili felléptével. C. bérlet 26. szám. Keddén: A negyvenéves asszony. Szimf. ujdonság. Poór Lili felléptével. A. bérlet 27. szám. Szerdán: A negyvenéves asszony. Szimf. ujdonság másodsor Poór Lili felléptével. B. bérlet 27. szám. Csütörtökön: délután: A mandarin, szimf. Poór Lili felléptével. Mérsékelt helyárrakkal. Este: Taifun, szimf. Poór Lili felléptével. Rendes helyárrakkal. C. bérlet 27. szám. **Pénteken: A kék mazur.** Operette. László Andor felléptével. A. bérlet 28. szám. Szombaton: Lili, operette. Bing János felléptével. B. bérlet 28. szám. Vasárnap délután: Lotty ezredesei. Operette. Mérsékelt helyárrakkal. Este: Offenbach. Operette. László Andor felléptével. Rendes helyárrakkal. C. bérlet 28. szám.

* **Poór Lili hétfőn este — kezdi meg vendéjátékát a Vengerkák fő nő szerepében, ki vasárnap érkezik meg Aradra. A Vengerkákban. Pásztor Árpád és Góth Sándor híres szimf. művében a vendégművésznőn kívül a társulat egész személyzete foglalkoztatva van.**

* **A negyvenéves asszony.** Wacht-hausen és Rénilard világhírűvé vált szimf. ujdonsága kerül színre keddén és szerdán Poór Lili vendégfelléptével, a következő szereposztással: Françoise — Poór Lili. Izabella — Harmath Józsa, Aurevine — Csigaházy Etel. Ravcauné — Gömör. Emma. Demelin — Darvas Ernő. Guerriot — Mészáros Béla. Pellerey — Kallós József. Margeron — Ács Mihály. Képvisező — Faludy Károly. Titkár — Gyarmathy Géza.

* **A Kölcsey-zsur programja.** A Kölcsey-Egyesület — mint már jeleztük — holnap, vasárnap délután 5 óra körül tartja második zsúrját a Kultúrpalota nagytermében. A részletes program a következő: 1. Dante-Babics. (A nagy olasz költő halálának 600 éves évfordulója alkalmából.) Reicher Endre író irodalmi ismertetésének keretében Mágory Mici és Darvas Ernő, az aradi színház tagjai részleteket fognak szavalni a két költő műveiből. 2. Haydn: 8. számú quartette. Előadja a Keil-Müller-művel vonósnégyes. A terem az előadás alatt fűtve lesz.

* **Művészeti kiállítás.** Az aradi közönség mindenkor élénk érdeklődéssel fogadta a művészeti alkotásokból rendezett kiállításokat. Most karácsony előtt a közönségnek alkalom nyílik olcsón olyan tárgyakat beszerezni, amelyeknek mindegyike műalkotás. Ezt az alkalmat a Szépművészeti Szalon szerzi meg, a mely karácsonyi kiállítást rendez az

Ortúay-palotában levő helyiségében, a Str. Unirel (Fábián Gábor-utcában.) A kiállítás minden tárgya külön invenció, külön ötlet, a kivétel gondossága pedig emeli értékét. A választékos tarkaságok között hasznos berendezési darabok és műtárgyak vetekdnének szépségben és tökéletességben. Ez az intézmény állandóan fejleszti az izlést, fokozza a szép és nemes megértését.

* **A Mandarin és Taifun.** Csütörtökön két előadásban lép fel Poór Lili. Délután a Mandarin, este a Taifun fő nő szerepét játssza.

* **Bing János felléptével járszák ismét a Lilit szombaton.** A címszerepben Horváth Micivel.

* **Fotókiállítás Aradon.** Az ólomszürke égbolt a karácsony gyors közeledését juttatja eszünkbe. A kirakatokat kezdik már felfrizíteni a karácsonyi ajándékokkal. Előljárt ebben a törekvő munkában Nagy Géza fotóművész, aki a Bul. Regele Maria (Andrássy-tér) 22. szám alatti ház kapualatti kirakataiban fotóművészeti kiállítást rendezett, a töle már megszokott művészi finomsággal. Ez a kiállítás is, akár az előbbieket, az ujszerűség ingerével hatnak a szemlélőre. Gyermekfelvételeinek eredeti beállításai vérbeli művészember rutinizottságát mutatja. Morev és groteszk pózok helyett az eleven friss életet tükrözik a pompás kiállítású képek. Az oleografiák ezek a meleg színhatású fényképfelvételek Nagy Géza feldolgozásával valóságos pitoreszk szépségük és értékük nem marad alatta a festett vászonnál. Aki érdeklődik a modern fotóművészet fejlődése iránt, aki gyönyörködni tud a szép és művészi dolgokban, annak őszintén ajánljuk Nagy Géza fotóművész nyilvános kirakatainak megtekintését.

* **MOZI.** A gályarab nagy sikere az Apollóban. Nem igaz az, hogy a mozi iránt megcsappant a közönség érdeklődése. Azoknak a filmeknek, melyek újat és művészt hoznak, mindig van publikumuk. Ezt a fánulságot kell leszögeznünk „A gályarab” első két napi előadásai után, amelyek a legteljesebb siker jegyében zajlottak le és a legmelegebb elismerést szereztek az Apollónak. Régen láolt Arad közönsége, amelyet pedig az Apolló és Uránia nagyon elkönyeztetett, ilyen monumentális filmet, Balzac regénye, melynek nyomán készült a hatalmas kalandor-dráma, egy izig-véris művészember finom megfigyelésain és merész utításain keresztül elevenedik meg előttünk és szinte a tarkunkat szorítja Colin, az elszánt és zseniális fejevackrály idegizgalmas története. Wegener Pál e grandiózus film megrendezésével újabb nagy dicsőséget szerzett a német kinematografiának. A képnek egy-egy jelenete szinte megdöbbentően realiztikus, míg a fővételék festői színek. „A gályarab” alakját maga Wegener játssza, azzal az utóélettel művészettel, mellyel évekket ezelőtt a „Gólem” alakítását emlékeztetünkbe vészte. „A gályarab” első része vasárnap megy az Apollóban, míg a második, egyben befejező részt hétfőről kezdve vetíti az Apolló. Meg kell emlékeznünk, hogy „A gályarab” csodás filmjét a Dorian oradea-marei (nagyváradi) részvénytársaság szerezte meg Románia részére.

* **Az V. osztály cimen gyönyörű magyar filmet mutat be vasárnap utóljára az Uránia.** A diákélet gyermekes pajkoságai vonulnak el előttünk és derűt falkasztanak ajkainkon, hogy aztán a vídáman induló történet váratlan fináléja könnyet csaljon a szemünkbe. Lotti Pa, ez a bájos moziművész, közvetlen játék nagyban emeli az amúgy is kedves és hangulatos film értékét. Az Uránia színház hétfői ujdonsága „IV-ik parancsolat” című gyönyörű romantikus társadalmi dráma bemutatója lesz, melynek meséje kedves és lebilincselő. Főszerepben Ally Kolberg bájos moziművész, csillagolja egyéni művészetét.

oioioioioioioioioioio

Új drágasági hullám

Bécsben emelkedett a kenyér ára.

BUDAPEST. Bécs városának és az államnak legutóbbi intézkedései a szükségleti cikkek egész területén újabb rohamos drágulást idéztek elő. Bécs városa ugyanis elhatározta, hogy a világítógáz árát köbméterenként 30 koronáról 60 koronára, a villanyáram hektovattórájáért 6 koronáról 11 koronára, a villamosjegy árát pedig 16 koronáról 30 koronára emeli. Ugyanez a állam ki-mondotta, hogy az államilag kezelt élelmiszerárúsítást az eddiginél kisebb mértékben segélyezi. A kenyér ára 50 százalékkal megdrágult. A kukoricakenyér kilója 34 korona helyett 50, a harminc dekás fehér cipó pedig 84 korona helyett 105 koronára fog kerülni. A lapok rámutatnak arra, hogy ha az állam az élelmiszerárúsításban az árkiöntözöket pótlását teljesen beszüntetné, a kukoricakenyér ára rövidesen 300 koronára emelkednék.

BÉCS. Az osztrák vasutakon a díjtételeket ismét felemelik. A ter szerint az első osztályon 350, a második és harmadosztályokban 200 perccel emelik a díjtételeket.

oioioioioioioioioioio

Lelekész a baptisták ellen.

(Magszúntetendő a propaganda.)

A megyei prefekturához ma beadvány érkezett Terentiu Miculeslától a buteni mellett levő Cujed község lelkészétől. A beadványban felkéri a lelkész a prefektust, hasson oda, hogy a baptisták ne terjeszthessék vallásukat, úgy mint azt eddig tették. Szerinte főleg az Amerikából visszatértek fejtetik ki nagy propagandát s igen sokan vannak, akik ennek a propagandának következményeképpen régi vallásukat elhagyják. A beadvány szerint a baptisták gyülekezéseiket engedély nélkül tartják meg és összejöveteleik alkalmával állandóan zenekísérettel mellett végzik vallásuk tisztelését. A beadvány végén még egyszer kéri a prefektust, hogy vessen véget az ilyenféle propagandáknak.

oioioioioioioioioioio

— **Új miniszteriumok Magyarországon.** Budapest. Hír szerint az új Bethlen-kabinetben két új tárca lesz. Az egyik a közlelmzési, a másik pedig a közszolgálati alkalmazottak ügyének vezetésére szolgáló miniszteri tárca.

Csak román állampolgár lehet a Lakók Szövetsége tagja.

Jóváhagyták a lakók szövetségének alapszabályait. A belügy-minisztérium ma visszaküldötte a megyei prefekturának a Lakók Szövetsége által beterjesztett alapszabály tervezetét. A miniszter az alapszabály tervezetét jóváhagyta, azonban még néhány pont beillesztését kívánta. Ezek a követelések: 1. A tagsághoz szükséges még az alapszabályokban foglaltakon kívül az, hogy az illető nemcsak aradi lakos, hanem román állampolgár is legyen. 2. A tagság azonnal megszűnik az alapszabályban foglaltakon kívül még akkor is, ha az illető tag a román állampolgárságot elveszti. 3. Minthogy a budget év április elsején kezdődik és március 31-én végződik, a pénzelőterjesztéseket mindig két hónappal előbb, erről az évről pedig 3 hónappal előbb kell beterjeszteni.

Városrész orvos nélkül.

Miért nem kap orvost a Mosóczytelep?)

Hónapokkal ezelőtt a Mosóczytelep lakosai néhány száz aláírással terjedelmes kérvényt nyújtottak be a városi tanácshoz, amelyben arra kérték a várost, hogy a Mosóczy telepet jelölje ki valamelyik kerületi orvos székhelyéül. A kérvényben a Mosóczy telep lakossága azt írta, hogy ott 8000 ember lakik, akiknek nem áll orvos rendelkezésükre és hogyha orvosra van szükségük, kilométereket kell tenniük, míg a legelső orvost megtalálják. A városi tanács a kérést áttette véleményezés végett a városi orvosi hivatalhoz. Dr. Kabdebó György kerületi orvos ma terjesztette elő véleményét. Az orvosi vélemény igen érdekes dolgokat tartalmaz. A Mosóczy telepről a kérvény benyújtása óta igen sokan repatriáltatták magukat és többen elköltöztek. Így nem 8000 ember lakik a telepen, mint a kérvény benyújtása idején, hanem a lakossága száma mindössze 3000. A véleményezés szerint a 3000 embernek 90 százaléka a betegségyező pénztár tagja. A telep lakosai egyrésze munkásokból áll, másik része vasutas. Így nincs értelme, hogy a város orvost küldjön ki a Mosóczy telepre, mert a telep lakosai a munkáspénztár tagjai, s így a munkáspénztár hatáskörébe tartoznak. Dr. Kabdebó még megemlíti, hogy 10 év óta tartozik az ő kerületéhez a Mosóczy telep és a telep lakossága a 10 esztendő alatt legfeljebb tizenöt-ször vette igénybe az orvosi kezelést, ami annak tudható be, hogy a beteget a munkáspénztári orvosok kezelik. A városi tanács a kérvényt és az orvosi véleményt áttette a kerületi munkásbiztosító pénztárhoz.

Briand és Harding.

(Izgalmas bucsu Washingtonban. — Éles kritika az olasz hadseregről.)

NEWYORK. Briand francia miniszterelnök hazatérő útjában Washingtonból ideérkezett. Híre jár, hogy Harding elnök és Briand között izgalmas bucsujelenet játszódott le. Briand egy utolsó szót intezett Hardinghoz, aki azonban visszautasító magatartást tanúsított. Briand még arra is elragadtatta magát, hogy Anglia tengeri politikáját élesen bírálta. Az a vélemény, hogy Briand szertelése a washingtoni konferencián elszigetelt helyzetbe hozta Franciaországot.

Briand: . . . „hadseregek bomlásnak indult.”

PÁRIS. Az *Echo de Paris* részleteket közöl a washingtoni konferenciának kedden délelőtt tartott üléséről, amelynek tárgya a szárazföldi leszerelés volt. Chanzler olasz delegátus azt hangoztatta, hogy az olasz kormány az a kívánsága, hogy helyreállítsa volt ellenségeivel az egyetértést, mert békés szándékai vannak. Azt javasolta, hogy dolgozzanak ki általános terveket a katonai erők korlátozásáról. Amikor Briand látta, hogy a küldöttségek nagyrésze csatlakozik az olasz állásponthoz, megkérdezte Chanzert, kik azok az ellenségek, akik szüntelenül zavart okoznak. Az olasz delegátus nem akart egyenesen Jugoszláviára hivatkozni és ezért hallgatott. Briand erre így folytatta:

— Önök tüntetnek hadseregeik csökkentésével. Majd kifejtette, hogy Franciaország a többi hatalom haderejének 61 százalékával szemben hadseregét 33 perccel csökkentette. Ha Önök készülnak arra, hogy velünk szabályos formában garancia szerződéseket kössenek, akkor hajlandók leszünk katonai haderőnket apasztani. Mi erre a válaszuk?

Miután senki sem mozdult, Briand így folytatta:

— Így is jól. Ha teljesen a magunk erejére vagyunk utalva, ne jöjjön senki, hogy nehézségeket támasszon, amelyeket a magunk védelmére szükségeseknek tartunk. Chanzlernek ezt mondta Briand: — Ti leszerelésről beszélték, nem ugyan békeszeretetről, hanem azért, mert nem tudtok hadat vezetni. Csökkenteni akarjátok hadseregeket, de nem azért, mert le szeretni akartok, hanem mert hadseregek bomlásnak indult. A ti leszereléseitek az olasz hadsereg erkölcsi széttörlésének a gyümölcse.

Briand szavainak óriási hatása volt. Ezután a francia miniszterelnök az angolokhoz fordulva ezt mondotta:

— Ha nektek olyan sok Dreadnoughtra van szükségetek szardínia gyűjtés céljaira, akkor nekünk

franciáknak ugyanannyi tenger-alattjáró kell a tenger alatt levő növényzet kutatására.

PÁRIS. Turinból jelentik: Néhány olasz főiskolai hallgatót annyira felizgatott Briandnak leki-csinylő kijelentése, amelyet az olasz hadseregről tett, hogy betörték a francia konzulátus épületébe, összetörték a butorokat és bezúzták az ablakokat. A rendőrség szétszórta a zavargókat. Az olasz kormány hanyagság miatt felfüggesztette állásától a turini prefektust.

Franciaország gyűlöli a háborút

WASHINGTON. A Lotus Klubban Briand francia miniszterelnök beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy Franciaország leszerelése a legnagyobb mértékben veszélyeztetné a világbékét, mert Németország demokrata kormányának megbuktatása után a német imperialisták ragadnák kezükbe a hatalmat. Franciaország gyűlöli a háborút és Németországnak nincs mit tartania a franciáktól, akik a jószándék első jeleire várnak.

Ne főzz

savanyu káposztát.

(Furcsa kilakoltatási per.)

Furcsa lakástyegben fog néhány nap múlva intézkedni az egyik, arra illetékes bucarestii bíróság. Egy ház tulajdonosnője, aki az év legnagyobb részét vidéki birtokain szokta tölteni, nemrégiben kladott egy, a házában levő szerényebb lakást egy házaspárnak, majd ismét elutazott. Néhány nappal ezelőtt került csak haza, azóta borzasztó tapasztalatra tett szert: háza és lakása nap-nap után a legerősebb savanyukáposzta illatban uszott. Az első nap, s ezt bevallotta ő maga is, egyáltalában nem volt kedve ellenére való a dolog, mert hiszen a savanyukáposzta megbecsülendő eledel, azóta azonban egy hét telt el s mindennap savanyukáposzta parfümjé lengi be lakása levegőjét. Kutatni kezdte ennek az okát s rájött arra, hogy az új lakó főz immáron harmadik hete savanyukáposztát ebédre s ennek szaga tölti el az egész házat. Először erélyesen rájuk szólt, hogy változtassák meg heti menüjüket, amire a lakó nem volt hajlandó, minthogy egy falusi rokonától nemrég kapott két hordó savanyukáposztát ajándékba. A háztulajdonosnő ekkor egy heti haladékat adott a káposzta elfogyasztására s közben Houbigant-al igyekezett változatosabbá tenni lakása levegőjének illatát. A hét letelt s minthogy a káposzta még nem fogyott el, az erélyes, de finnyás háztulajdonosnő a lakásbíró-

sághoz fordult és a lakó eltávolítását kérte, mert a folytonos káposztaillat lehetetlenné teszi a lakók nyugalmát.

Till Eulenspiegel.

(Véres satíra. a mai Németországról.)

Bécs. A németek nagy drámaköltője, Hauptmann Gerhardt Bécsben felolvasást tartott és bemutatta legújabb költeményét, melynek címe: Till Eulenspiegel. Hauptmann Gerhardt felolvasása az általános irodalmi érdeklődés közepontja. Hauptmann eddig még sehol elő nem adott és ki nem nyomatott költeményét olvasta fel, amelynek Till Eulenspiegel a címe. A drámaíró, aki az utóbbi időben feltűnően közeledett a klasszikus formákhoz, költeményének formájául Goethe: Reineke Fuchs című époszának mintájára — a hexaméter választotta. Goethe éposza a francia forradalom után keletkezett és a forradalmi eseményeknek, a forradalmi kornak akarta humoros és satirikus tükröképet adni. Till Eulenspiegel Németország katasztrófája és a német forradalom után Németország szomorú éveiben született és ezekről nyújt satirikus, de mindenesetre keserűen satirikus rajzot. A hőse természetesen nem a braunschweigi kópé, amely legendás csinynek a hőse, hanem egy elhocsátott tiszt, aki remény, jövő és jövedelem nélkül kedves kutyájával vándorutra kell. Vándorlásai alatt sok kaland éri, melyeket a költő nem annyira humoros, mint inkább gúnyos, világmegvető színekkel fest meg. Eulenspiegel többek között kiképző bódét nyit, melybe ugyan csak tódulnak az emberek. — Bent eddig még sohasem látott szörnyeteket martogatnak. A bódé belsejében nincsen azonban más, mint egy nagy tükör. A szörnyeteg, amelyet látni lehet, maga az Ember, akinek képe a tükörben megjelenik: a mai kor embere, a borzasztó kor minden eltorzultságával. Azután a Till Eulenspiegel tovább vándorol. Elalszik, de álmában még mindig a háború rémképeinek lidércnyomása nehezül rá. Gránátok robbanását halja, felriad álmából és ezekre a keserű szavakra fakad, melyekben rakán a költemény alapszínéje bennfoglalatik:

— Und die Welt krepirt!

Általában az egész költemény a keserű, gúnyos Hauptmann által elölterbe. Csak egy jelenet van, amely a régi, rokonérző, szeretettől túlradó Hauptmannra, a „Takácsok” költőjére emlékeztet: amikor Till Eulenspiegel egy fiatal katonával és ennek öz anyjával együtt táborüznél üldögel. Körül a haldoklók hörögnek, tele van az egész rét sóhajással. De ő meg rázza csörgősapkáját és csengőnek éles hangja tulhangzik a sóhajáson és hörgésen...

Károly apanázsa.

(Tárgyal a kisanant.)

BELGRÁD. A nagyköveti tanácsnak Károly apanázására vonatkozó döntése ügyében a kisanant kormányai megbeszéltek a közös eljárást.

PRÁGA. A Csaszna jelentik Belgrádból: Téves az a hír, mint ha a nagyköveti konferencia Károly exkirály apanázásának kérdésében döntött volna. Mindössze annyi igaz, hogy a nagyköveti konferencia az utódállamokhoz állásfoglalásukra nézve csak kérdést intézett s az utódállamok nagyobb részt elutasító választ adtak.

PARIS. Zita exkirálynő a portugál kormány közvetítésével arra kérte a hatalmakat, engedjék meg, hogy Svájcba utazhassék, mert egyik fia vakbélgyulladásban megbetegedett.

Első a levéltárból.

(Terv az aradi piac szanálásáról.)

Tegnap hosszabb közleményben számoltunk be a hetipiacon uralkodó horribilis drágaságról. Cikkünk hatása alatt Pártos Nándor, volt bécs élelmiszernagykereskedő közölte velünk, hogy ő már 1919-ben, amikor az aradi élelmiszerpiacot az élelmiszerkufárok alaposan megdrágították és a háziasszonyok kénytelenek voltak órák hosszat ácsorogni a látogatási bódék előtt, hogy élelmiszert a napi áron vásárolhassanak, előterjesztést tett a városi tanácsnak, amely alkalmas lett volna arra, hogy az anomáliákat végleg megszüntesse. Kifejtette előterjesztésében, hogy a városi élelmiszerbódékat praktikus, hozzáértő kereskedőknek adják át, mert a kereskedő meg tudja állapítani azokat a termelő vidékeket, amelyeken legolcsóbban lehet beszerezni az élelmiszereket. Kifejtette, hogy egy nagy városnak, mint Aradnak, élelmiszerét nem szabad sem a helyi elárusítóktól, sem pedig sok száz lánckereskedőtől függővé tenni. Pártos Nándor előterjesztéséhez tervet is csatolt egy újszerű elárusító bódéről, amelyet úgy lehet berendezni, hogy a vásárlási idő alatt 200—300 vásárlót lehet kiszolgálni várakozás és tolokadás nélkül. Ezt a tervet az akkori városatyák helyesléssel fogadták, de miként annyi sok jó és praktikus újítást, ezt is ismeretlen okból ad akta tették. Minthogy a drágulási konjunktúra előreláthatólag még sok évig fog tartani, igen célszerű lenne, ha ezeket a terveket előszednék a levéltárból és újból tárgyalás alá vennék. Egy bizonyos, jelenti ki Pártos Nándor ur, hogy az élelmiszerhiányt a hozzá nem férhető helyiségek is előidéztek és hogy a magas árakat az ardrágító lánckereskedők idézik elő.

A párisi kékszakkál.

PARIS. A francia asszonygyilkos hatodik áldozatának eltűnését tárgyalja a bíróság. A padsorok tömve vannak érdeklődőkkel, mert Landru szócsatái egész Páriszt szórakoztatják. Akik a mostani tárgyalásokra, amikor Collombné ügye van soron, eljöttek — nem hiába töltötték idejüket a tárgyalóteremben. Landrunak és az elnöknek párbeszédei a legszórakoztatóbb szinpadialogusokat is felülmulják.

(A quatemalai özvegy)

Collombné egy quatemalai ügynöknek volt az özvegye. Franciaországba érkezve, biztosító társaságoknál vállalt állást, amiből elég nagy jövedelme volt. Egyik francia banknál 8000 frankos folyószámlát is nyitattatott magának. Egy Bernard nevű emberrel volt viszonya, akit Landru kiűtött a nyeregből. Ebben az esetben is apróhirdetések közvetítették a kékszakkállal való ismeretséget. Landru: Ezt a históriát hallottam már Guillinné eseténél is. Elnök: Collombné negyvennégy éves kora dacára harminckilenc évesnek tüntette fel magát a hírdetésben. Landru: Én nem mondtam.

A publikum nevetésbe tör ki, az elnök csendet kér, de a derűtség csak fokozódik, mikor az elnök folytatja:

— Bizonyára ő is azok közé a nők közé tartozott, akikről a multkor azt mondta, hogy tavaszukat első viszonyuktól számítoták.

Landrut úgy látszik nem fárasztották ki az elmúlt napokban hozzáintézett keresztkérdések és minden feltett kérdésre a legprecízebb részletességgel válaszol.

Elnök: Tisztázzuk hát a kérdést. Nem volt az asszony soha az ön kedvese? Landru: Soha. Nem is volt erről soha szó. Elnök: Volt Gambaisban? Landru: Mindenesetre. Collombné művelt nő volt természetesen tehát, hogy meghívtam. Ebből azonban nem következik, hogy a kedvesem lett volna. Elnök: Miért nem vitte családját oda? Collombné aludt Gambaisban? Landru: Ez nagyon meglepett volna. Elnök: Gyakran vitt virágot Collombnének? Landru: Ha Collombné virágokat kapott, akkor nem a butorkereskedő árúru küldte azokat, hanem egy olyan személy, akihez semmi közöm sincs. Elnök: Az asszony nem aludt soha a Chateaudun utcában? Landru: Soha. Elnök: A házmasternek az ellenkezőjét állítja. Azt mondja, hogy gyakran látta őt ott egy nővel, akiben ráismer Collombnéra. Landru: Ha ez igaz lett volna, akkor az önnél levő noteszem feljegyzése szerint nem váltottam volna retourjegyvet minden politika nélkül. Elnök: Ön említette, hogy Collombné december 27-én Gambaisban hagyta. Mikor távozott onnan az asszony? Landru: Elutazott onnan. Elnök: Mely nap? Landru nem válaszol. Elnök: Ön azt mondta, hogy január 3-án fog visszatérni Gambaisba? Landru: Nem tudom. Hogyan láttam volna előre, hogy valamikor ily aprólékos kérdéseket intéznek hozzám? Elnök: Viszont

Vigyétek jelesek a Landru tárgyaláson.

látta azóta az asszonyt? Landru nem válaszol a kérdésre.

(Andrée Babelay vidékre akart menni...)

A bestiális nőgyilkos legszámomra méltóbb áldozatai közé tartozik Andrée Babelay, az egyetlen leány, akit a kékszakkáll szintén eltűntetett. A 19 éves fiatal leány az apácnát nevelkedett, majd nevelőnőnek ment Vidalméhoz Párisba. Egy orfeumba ismerkedett meg Landruval — és együtt hallgatták a dalokat ott, ahol most „Landru konyhájáról” énekelnek. Egy kis mámor — és a fiatal leány gyilkosának hályába került. Az első találka után a kis Andrée, amint Landru nevezte, — asszonyának bejelentette, hogy el fog utazni. Ez 1917 március 11-ike körül történt, amikor a vádlott Guillet név alatt a Maubeuge-utcában új lakást bérelt. Landru ominózus jegyzetei felsorolják a Maubeuge-utcai kaland költségeit és a gambaisi utiköltségeket, amelyeket Guillet ur. „unokanővére” költött. A leány előtt 35 évesnek vallotta magát Landru.

— Mint egy gyermek, hiszen az is volt, — mondja Landru — úgy kért, hogy szeretne falura menni. Valóban, március 29-én, Landru feljegyzései szerint, egy egyszerű és egy tour-retourjegyet váltott Gambaisba. A retourjegyet később Landru — Guillet használta föl — a leánynak nem volt rá többé szüksége és anyja most a tárgyaláson sirva, kétségbeesetten mondja el, hogy azóta hiába várja vissza leányát.

(Landru jött akart.)

A vádlott és az elnök közt erős szócsata fejlődik ki. Landru szeméit félig lehunyva, a földre szegezi. Az elnök kérdi, hogy miért csalta magához a leányt, aki szerinte tisztességes volt. Landru: Jót akartam vele tenni. Elnök: De hiszen volt neki helye, az ő helyzetében senki sem követte volna őt ilyen hamar. Különben is ön közölte házmasterével, hogy egy fiatal unokahuga meg fog érkezni. Landru: Andrée nagyon elégedetlen volt a helyével és szomorú volt, mert anyja megtiltotta, hogy meglátogassa a katonabarátját.

A gyilkos az áldozat jótevőjének vallja magát, míg a vád azt állítja, hogy a szerencsétlen leány Gambaisban ráakadt Landru korábbi áldozatainak irataira és egyéb nyomait tapasztalhatta a korábbi büntetteknek, ezért kellett meghalnia. Landru cinikus, tagad mindent és semmi fölindulás sem vehető rajta észre, amikor a „kis Andrée” zokogó anyját hallgatták ki és az asszony kétségbeesetten jelenti ki:

— Bizonyos, hogy meggyilkolták a leányomat!

— Vasuti szerencsétlenség. Pisk. Tegnap délután az iteni állomáson egy behervonás hibás váltóállítás következtében kisiklott. A mozdony lezuhant a töltésről, 5 teherkocsi teljesen szétroncsolódott. Szerencsére a vonat személyzete idejében észrevette a bekövetkező szerencsétlenséget és leugrott a vonatról. Kiseb sérüléseken kívül egyéb bajuk nem történt. A piskii forgalmi főnökség Aradról kért munkásokat a vagyonroncsok eltakarítására.

„A ház háromnegyed-része részeg.”

(Különös vita az angol alsóházban.)

Majdnem elképzelhetetlen az a vita, amelynek színhelye a minap az angol alsóház volt. J. Rees képviselő állott fel szólásra s engedelmet kért arra, hogy egy nagyon fontos dologról szóljon. Valamennyien olvashattuk a lapokban, — kezdte beszédjét — hogy egyik képviselőtársunk, W. John tegnap este a bányászok négyülését igen különös beszédet mondott. Azt állította ez a képviselőtársunk, hogy az angol alsóházban épületes jeleneteknek lehetnek tanni azok akik ott vannak. A Ház dús gazdag földbirtokos tagjai — vagyis a Ház háromnegyed része — mámoros állapotban táncorodnak ki a büféből és ebben az állapotban foglalnak helyet az ülésteremben. Némelyik olyan részeg, hogy ha nem fognák, akkor ledőlné a helyéről. Ennél a mondatnál zajos derűtség támadt.

— Én nem látok ezen semmi nevetségeset — jegyezte meg a szónok szigorúan.

Az elnök, a méltóságos Speaker, sem tartotta méltóságán alulnak, hogy a maga véleményét elmondja.

— Valóban ezen nincs mit nevetni. Végtelenül komoly dolog de figyelmeztetem a szónokot, ne intézze szavát képviselőtársaihoz, hanem ősi szokásukhoz híven — énhozzám.

J. Rees bocsánatot kért az elnöktől és ezután azzal a kérdéssel fordult hozzá, tűrhető-e, hogy ilyen erős rágalom-számba menő botrányos vádakat emeljenek a képviselőház tagjai ellen — büntetlenül. Tűrhető-e, hogy ilyen képviselő a parlamentben helyet foglaljon. Halálos csend támadt, amikor Speaker hozzáfogott nyilatkozatához:

— Csak egy pillantást vehettem arra az újságra, amely ezt a hírt hozta. De ez a pillantás arról győzött meg, nem hiszem, hogy ez az újság helyesen közölte volna a szóbanforgó képviselő beszédét. Az a képviselő ur különben nincs most itt, ennélfogva csak holnap vonhatom felelősségre. Rees képviselő nagyon helyesen cselekedett, amikor ezt az ügyet a Ház elé hozta.

Azt hitték, hogy erre a napra az ügy be van fejezve. De nem így történt. A munkáspárt vezetője, Clynes, szükségesnek tartotta, hogy addig is, míg a pártjához tartozó W. John a Ház előtt megjelenhetik, a névben exkuzálja magát. Kijelentette, ha csakugyan mondott volna ilyesféle, akkor bizonyára alázatosan meg fogja követni a Házat. Másnap a Ház általános figyelmébe közepette kér W. John szót.

— Végtelenül sajnálom, — mondotta — hogy azon a négyülésen mondott szavaim ilyen mély benyomást keltettek abban a Házban, amelynek én is tagja vagyok és amely tagságra mindenkor büszke leszek. Nem kívánok vitakozni a sajtóval, helyesen közölte-e a beszédemet vagy sem. De bármit is közöltek a lapok, annyi bizonyos, hogy az inkriminált kijelentések egyáltalán nem fedik a gondolkodásomat. Ezenfelül ünnepelesen visszavonom azokat a kijelentéseket és föltétlen bocsánatot kérek a Házól.

Egyes képviselők helyeselték, de a Speaker nézete az volt, hogy ide még nem lehet pontot tenni.

— Felszólítom John képviselő urat, — szólott — távozzék a teremről. Majd távollétében tanácskozni fogunk arról, megelőgszünk-e nyilatkozatával.

William John nyomban kibugrott helyéről és kisetelt a teremről. Cham-

bertáin, a kincstár lordja és a Ház vé-
rére jelentkezett szólásra.

— A Ház — mondotta — valóban
nem térhetett napirendre egy olyan tá-
madás fölött, amelyet állítólag a tiszte-
letreméltó gentleman ellene intézett.
Abban a pillanatban, amikor ezt a Ház
adomására hozzák, nyilvánvaló volt,
hogy valamilyen szankciónak kell kö-
vetkeznie. A tiszteletreméltó képviselő
azonban saját jószántából már bocsána-
tot kért a Háztól. Feltétlenül visszavont
minden sérlő nyilatkozatot és annak
minden árnyalatát. Azt gondolom, hogy
tradíciókhoz híven ezt az egész vitát
örökítsük meg a Ház jegyzőkönyvében
és ezzel az ügyet tekintjük befejezett-
nek.

Az egész Ház helyeselt, csak éppen
még Roes képviselő állott fel és kije-
lentette, hogy a történet után tegnapi
beszédének azt a kitételét, hogy „erős
rágalom” ezennel visszavonja.

Beadják a lefizetett adót.

(A pénzügyminiszter közlése.)

Köztudomású, hogy a kereseti
adók behajtását most is szorgal-
mazzák, holott ezen adómetet áp-
rilis 1-től kezdődőleg megszünt-
tették. A pénzügyminiszterium ez-
zel kapcsolatban a közönség tájé-
koztatására a következőket közli:

A kereseti adók folytatólagos
behajtása az adótörvény 90. pa-
ragrafusa alapján történik, mely
szerint az új adók alkalmazásáig
a régi adókat kell beszedni. Az
újabban fizetett kereseti adókat az
újra létesített jövedelmi adóra
fogják az adózó javára elszámolni.
Ajánlatos tehát, hogy az adóbe-
fizetésről kapott nyugtát mindenki
megőrizze.

Kávéházból — bank

(Megszűnik a volt Pölzl-kávéház.)

A régi Arad egyik, valamikor nép-
szerű szórakozó helye: a Metropol-
kávéház vagyis a régi Pölzl-kávéház
megszűnik a közel jövőben. A kávéház
helyére pénzintézet kerül: a Banca
Centrala. Nem lehet rezignáció nélkül
ezt a tényt konstatálni. A város életének
sok kedves, intim epizódja fűződik a
volt Pölzl-kávéházhoz. Évnyitokkal ez-
előtt szolid kávéház volt a Pölzl, ahogy
röviden nevezték. Kereskedők és ipar-
osok keresték fel s bizony Pölzl bácsi
aki azóta már elköltözött az élők sorá-
ból, éjszaka 12 órakor hazaküldte szo-
líd vendégeit, és senki kedvéért nem
hosszabbította meg a zárórát. Hamar-
osan még növekedett a Pölzl, amikor át-
alakult bohém-tanyává. Az aradi újsá-
gírók éjszakai munka után a Pölzl-ben
találkoztak ahol első reggelijüket, vagy
második vacsorájukat fogyasztották el.
Itt vitatták meg a napi eseményeket és
Pölzl bácsi szívesen hallgatta a szen-
vedelmes vitatkozókat, akiknek kedvéért
gyakran reggelig is fennmaradt. Ahány
neves író, színész, vagy más művész
Aradra került, okvetlenül felkereste
Pölzl-t, amelynek éjszakai törzsközönsé-
ge érdekesen alakult ki. A mozgalmas,
színes éjszakai élet még csak fokozó-
dott amikor a jóvallis, bohém Láng Fe-
renc vette át a kávéházat. Azóta Láng
Ferenc is elköltözött az élők sorából.
Legutolsó bohém-kávés a régi Pölzl-
nek az öreg Klein bácsi volt. Ekkor már
nyugalom a kávéház népszerűsége. Az-
óta a bohémek elmaradtak, a kávéház
más nevet is veit fel és nemsokára már

a valuta-kurzusok alapján bankemberek
fognak kalkulálni ezen a helyen, ahol
éjszakánként a filmek fillérekre jár-
szoltak alsótt.

HIREK.

— **Autant-osapatok Nyugatma-
gyarországon.** Bécs. Schober osz-
trák kancellár a pénzügyi bizott-
ságban kijelentette, hogy a nagy-
követi konferencia elhatározta a
Sopronban levő magyar katonák
és csendőrök eltávolítását. Most
azt várják, hogy a nagyköveti
konferencia az osztrák kívánság-
nak megfelelően esetleg Felelősi-
léziából küld a népszavazási zó-
nába nemzetközi csapatokat és
tisztákat. Ha ez megtörténik,
Ausztria szerdán ratifikálja a
velencei egyezményt. A soproni
népszavazás december közepére
várható.

— **Portugália új forradalom
előtt.** Madrid. Portugáliában újabb
forradalom kísért. Lisszabonban
nagy esapatösszevonások történ-
tek.

— **Miért nem lépett közbe a
népszövetség?** Genf. A Havas-
ügnökség jelent: A népszövet-
ség főtitkára a magyar kormány
ismeretes levelére válaszolva ki-
jelentette, hogy a népszövetség
azért nem interveniált Károly
-király ügyében, mert az érde-
kelt államok egyike sem kérte fel
intervencióra.

— **Az értékbecstő bizottságok holnap,
vasárnap a következő munkát vég-
zik:** I. komisszió Gáj, Szerb utca.
IV. komisszió Str. Eminescu (Deák
Ferenc utca), V. komisszió Str. Ba-
ritiu (Rákóczy utca). III. komisz-
zió Str. N. Oncu (Schweidel Jó-
zsef utca) és Str. Granicerilor (Tö-
rök Ignác utca.)

— **Bárá Prónay Pál — ezre-
des.** Budapest. Bárá Prónay Pál
csendőrtartalék zászlóaljbeli alez-
redes ezredessé léptették elő.

— **Stinnes magyarországi lap-
vásárlásai.** Páris. A Matinek je-
lentik Budapestről: Stinnes meg-
szerezte az Estnek, a Magyaror-
szágnak és a Pesti Naplónak tu-
lajdonjogát. A Magyarország ezt
a hírt a leghatározottabban mag-
cáfolja.

— **A cigarettahüvelyeket 1921.
december 31-én tul nem szabad
árusítani, mert a cigaretta mono-
pol lévén, csak államilag árusít-
ható.** Ennek következtében 1921.
december 31-én tul cigarettahü-
vely sehol sem lesz kapható és
így mindazok, akik egyedül ké-
szítik cigarettáikat, hüvelyszük-
ségüket csak december 31-ig
fedezhetik. A raktáron levő kis
készlet ennek folytán a Bloch H.
cégnél még ezen rövid ideig ez-
renként huszonkilenc leírt kiáru-
sítatják.

— **Sikkasztással vádolt jegyző.** Ma
beszállították az aradi ügyészség foghá-
zába Dani Józsefet, egyik környéki
falú jegyzőjét, akit hivatali sikkasztás-
sal vádol az ügyészség.

— **Tizezer lel az aradi Egye-
sülés szobrára.** Ma leirat érke-
zett a belügyminiszteriumtól a
megyei prefektúrához arról, hogy
a minisztertanács határozata ér-
telmében az ételmezési reszort
feleslegéből 10.000 lelt utal ki az
Aradon felállítandó Egyesülés-
szobra alapja javára. A kiutalt
összeg a szobor-bizottságnak már
rendelkezésére áll a Viktoria Ta-
karékpénztárban.

— **Véres kimeneteli tola-
dára van kilátás a f. év decem-
ber hó 4-én, vasárnap a Fehér
Kereszt nagytermében a Polgári
Jótékony Nőegylet által rende-
zendő teadélutánon, hova minden
táncolni tudó hölgy és ur okvet-
len el akar menni, mert ott min-
den táncot lehet járni, pihenés
közben pedig a legkitünőbb hideg
buffet, hűsítő italok, tea, roulette,
tombola áll a közönség rendelke-
zésére a legolcsóbb árakban, dél-
után 5 órától záróráig. Belépti díj
5 lel.**

— **Sirok ápolása.** Az aradi
chewra kadisa értesíti az érdekel-
teket, hogy a temetőjében levő
sirok beültetését és gondozását a
jövő tavasszal házi kezelésbe ve-
szí. Az idetartozó munkák — a
mennyiben azt a felek nem sze-
mélyesen végzik — ezentul osakis
a chewra kadischa közbenjöttével
végezhetők. Ugy a sirok beültet-
ésére, mint azok gondozására a
legméltányosabb díjak lesznek
megállapítva. Megbízásokat az
egyesületi irodában (Zsidótemplom
épület) adandók fel. Az elnökség.

— **Erdély leghíresebb cigányzenekara
Aradon.** Amióta a fényesen átalakított
„Dácia” kávéház megnyit, esténként ki-
tűnő cigányzenehangversenyben részesül
a közönség. Zeneérlők valóságos élvezet-
tel hallgatják a kiváló muzsikát. Büsz-
ke is bandájára a zenekar tulajdonosa és
vezetője a híres Dodosz Frici, ki külföl-
dön, így Németországban Berlinben,
Hamburgban is járt, volt Budapesten is,
ezenkívül a nagyobb erdélyi városokban
többek között Chujon (Kolozsváron),
Oradea-Máren (Nagyváradon), Brasov
(Brassóban) játszott és mindenhol a leg-
nagyobb megalégedést érdemelte ki. Ara-
don is szeretettel fogadták a fogarasi jó
hírnevű cigányzenét, amelyben nagy ré-
sze van Dodosz Fricinek, aki fegyelmel-
zetten és precízen vezeti a 14 tagból ál-
ló elsőrangú zenekart.

— **Gyógyszerészek és magánorvosok
esküje.** Felhívom a megyebeli gyógy-
szerészeket és magánorvosokat,
hogy november illetőleg december
hóban bármelyik napon jelenjenek
meg a megyei orvosi hivatalban, a
hol le fogják tenni az esküt. De-
cember végéig azonban feltétlenül
tegyenek eleget ezen kötelezettsé-
güknek, mert december végén az
erről szóló jelentést be kell terjesz-
teni. Dr. Bradean Atanas megyei
főorvos.

— **A háborús állapot megszüntével
az ipar is lassanként visszatér a régi
kerékvágásba.** Mint értesülünk az aradi
noui (ujaradi) sörgyár produktóit ma
már kizárólag békebeli nyersanyagokból
állítja elő és pedig a világos sör! pilseni
a barnát pedig müncheni szisztema szer-
int. A sör alkoholtartalma meghaladja

a háborúelőtti. A modernül rekonstruált
gyár áldozatokat nem kimélve törekedett
a legjobb produkálni, ami sikerült is
és állíthatjuk: az aradunoui (ujaradi) sör
elsősorú.

— **Eljegyzés.** Slamovici Bernhard
vám-prokurista eljegyezte özv. Berko-
vics Jenőné szül. Pless Rózsika ur-
asszonyt.

— **Házasságok.** Polgár László aradi
hírlapíró kedden délután 5 órakor köt
házasságot Berkovics Jolán Alváccal.
(Minden külön értesítés helyett.)

Marosfelei Lengyel Sándor volt
aradvárosi fogalmazó, Jász-Nagy-Kun-
Szolnokmegye árvaszéki ülnöke ma kö-
tött házasságot Szolnokon nagyidai
Berseny Babával, nagyidai Berseny
Béla volt aradi pénzügyigazgató, mi-
niszteri tanácsos, szolnoki pénzügyigaz-
gató leányával.

Salamon József nagyszalontai ke-
reskedő ma délután 4 órakor tartja es-
küvőjét az izr. templomban Berger
Zsófia urleánnyal. (Minden külön érte-
sítés helyett.)

— **Dr. Robu főpolgármester meghívása.**
A craiovai főpolgármester mai át-
íratot küldött dr. Robu János fő-
polgármesterhez, amelyben de-
cember 6-ra igen fontos értekezlet
re hívja meg. Egyben értesíti a fő-
polgármestert, hogy az értekezlet-
re a cluj, oradea marei és timisoa-
rai főpolgármestereket is meghív-
ta. Az értekezlet valószínűleg tár-
gyalmi fogja a közeljövőben tar-
tandó polgármesterek kongresszu-
sa helyét és idejét.

— **Gyógyszertár átírás.** A Simandul
Josi (Alsósimándi) gyógyszertárát
amely Csiki Lukács személyijogtr
gyógyszertára volt, Probszt An-
drásra, az aradi Ring gyógyszertár
volt vezetőjére írták át. Az át-
írás Csiki elhalálása miatt tör-
tént. A gyógyszertárra még egy
pályázó volt, akit elutasítottak.

— **A betegszállítás díjtalan.** A városi
orvosi hivatal értesíti a közönsé-
get, hogy a ragályos betegeket
szállító kocsi igénybevétele díjta-
lan és hogyha a kocsi személyzete
a szállításért pénzt kér, arról te-
gyenek jelentést az orvosi hiva-
talhoz.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte Fül-
öp Viktor aradi kereskedőt. Édesanyja,
özv. Fülöp Lajosné szül. Löwy Malvin
e hónap 22-én 55 éves korában rövid
személyes után meghalt. A temetés szer-
dán ment végbe Pecicán nagy részvét
mellett.

— **Halálos végű zavargások Triest-
ben.** Triest. Az itteni általános sztrájk-
kal kapcsolatban zavargások törték ki,
amelyeknek során bombákat vetettek. A
fascisták és kommunisták több helyen
összeütköztek egymással. Müller, a
nyomdászszervezet titkárát megölték.
Giraldu, a szervezettek egy másik hi-
vatalnokát súlyosan megsebesítették.

— **Bécsi modellek a Salon Artistique-
ben.** Vasárnap és hétfőn néhány ere-
deti bécsi modell kerül bemutatásra a
Salon Artistique-ben (Bul. Regina Ma-
ria 20.) A modellek között estélyi és
deutáni ruhák vannak, a legelső bécsi
cégek készítményei. Megtekinthető va-
sárnap és hétfőn délelőtt 11—1-ig és
délután 4—7-ig.

— **Ellopták a tehenét.** Nagy Sándor
kisirtosi gazda tehenet hozott be az
aradi állatvásárra. Egy őrizetlen pillanat-
ban valaki az egyik tehenet ellopta.
Nagy Sándor feljelentést tett az aradi
állományrendőrségen.

— A belga képviselőválasztások. Brüsszel. A belga képviselőválasztások eredménye a következő: Megválasztottak 82 katolikus, 96 szocialistát, 33 liberálist, 4 frontpártit és egy harcpártit.

— Mucuskám keji fel. Az új gazdagok. Az elhagyott park tükrei. Megpofozott primadonna. Mondja csak Lúke Pista. A bűn iskolája. Gőrbelábu hölgyek. Lábass Juci lefört. Hogy készül a hamis dollár. Bohémilából. László Andor. Tengerészkaland. A „Fáklya” szépségversenye. s. b. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— Gyermekbetegségek. Ma a megyei orvosi hivatalnak a tiparii (szapárliget) körorvos jelentette hogy ott erős mértékben lépett fel a gyermekek között a vörheny járvány. Eddig 20 esetet jelentettek be néhány nap alatt. Az iskolát bezárták. A közelben levő Nadabon is számos vörheny megbetegedés történt. Gurahont-ról azt jelentik, hogy a község környékén a gyermekek között szörványosan fellépett a kanyaró.

— Mozgókereskedelemlre is kötelező az egyszázalékos forgalmi adó. A pénzügyminiszterium tudomására hozta mindenkinek, hogy az egyszázalékos forgalmi adót azoknak is kell fizetniük, akik mozgókereskedelemmel foglalkoznak.

Katonaihatóságok

nem rekvirálhatnak lakásokat.

A hivatalos lap legújabb száma a hadügyminiszter körrendeletét közli, mely szerint lakások ügyekben a katonai hatóságok a lakbérleti hivatalokhoz kötelesek fordulni. A magánosok, valamint a hatóságok részére történő lakásbérlettel — mondja a körrendelet — a lakbérleti hivatal bízott meg, mely a törvényrendelet által megállapított személyzet útján intézi el a különféle kérévényeket és reklamációkat, melyek a lakásügyekre vonatkoznak. Ez a törvény az ország egész területén érvényes és kötelező az összes polgári és katonai hatóságok, valamint a magánosok részére is. A hadügyminiszter arról értesült, hogy egyes katonai hatóságok nem ismerték el a lakbérleti hivatal illetékességét és ezáltal visszaéléseket provokáltak. A konfliktusok vagy visszaélések elkerülése céljából a hadsereg parancsnokságai és hivatalai fel szólították, hogy lakásügyben és minden egyéb oly ügyben mely a lakással összefüggésben áll, úgy a katonai hatóságok, mint minden egyes katonai személy egyenesen a lakbérleti hivatalhoz forduljon, melyet a törvény azzal a céllal létesített, hogy a közönség és a hatóságok igényeit kielégítse. A minisztert a rendelet kibocsátására az a körülmény bírta rá, hogy egyes városokban gyakran előfordult, hogy katonai személyek önkényesen rekviráltak maguknak lakásokat a azokból polgárokat kiszorítottak. E rendelet ezeket a visszaéléseket megszünteti.

— Székrekedés. Purjesz tanár, az európai hírvélt, megállapította, hogy a „Ferenc József” keserűvíz kitűnő hatása, minden kellemetlen mellékhatás nélkül jön létre.

Közgazdaság.

A megnyílt bécsi tőzsde.

Bécs. Körülbelül egy hetes szünetelés után tegnap megnyílt a bécsi tőzsde, amelyen mozgalmas tőzsde nap volt. A hangulat távolról sem volt oly viharos, mint a hogy az utolsó napok óriási árfolyam értékelései után kombináltak. A forgalom mindenestre élénk volt. A papirokat ugyszólván kivétel nélkül sokkal magasabbra tartották, mint az utolsó forgalom alkalmával, de koloszszális árfolyamról nem volt szó. Az üzlet mozgalmasan indult, azonban csak vásárlók jelentkeztek. A valuta piacon is mozgalmas volt az élet. A magyar korona 770-re emelkedett, a dollár pedig lecsúszott 6300-ra. A forgalom később mindinkább élénkült. Mai kurzusjelentéseink a következők:

Aradi kurzusok: Dollár 145, márka 72, dinár 1.75, sokol 1.50, magyar korona 21, budapesti kifizetés 5.90, bécsi kifizetés 40.

Zürichi nyitás: Berlin 175, Newyork 523, Milano 2110, Prága 560, Budapest 60, Zágráb 170, Bucaresti hiányzik, Varsó 17, Bécs 17, osztrák lebélyezett korona 12.

Zürichi zárlat: Berlin 177.5, Newyork 525, Milano 21.10, Prága 560, Budapest 60, Zágráb 170, Varsó 16, Bécs 17, lebélyezett osztrák korona 11.

Budapesti magánforgalom: Dollár 872, márka 318, sokol 940, leu 630, lira 3600, angol font 3500, osztrák korona 14.25, lengyel márka 27.5, dinár 1125, rubel 62.

Eladott aradi ingatlanok

Özv. Sági Mátyásné és tulajdonos társai eladták a Str. Szeglet 19. sz. házat 14000 leiert Orvos János és neje. — Bolizs Péter és neje eladták a Str. I. I. Bratianu (Weitzer utca) 14. sz. házat 18000 leiert dr. Miron Jusztinnak. — Vinkerty Béla és neje eladták a Str. Doamna Purgly 199. és 201. sz. házat 19000 leiert Opitz Károly és neje. — Popa Dimitrie eladta a Str. Fácán 6. sz. házból az öt illető felerészt 10000 leiert Augustin Katalin férj. Beles Józsefnének. — Rudolf Ferenc és neje eladták a Gáj Str. Legelősor 370. sz. házat 8500 leiert Kuzmanov (Igorie és neje. — Reinhart József és neje eladták a Str. Oheorge 22. sz. házat 27000 leiert Kiss János és neje. — Galucz István és tulajdonostársai eladták a Str. Mihaiu 43. sz. házat 12000 leiert özv. Mádi Józsefnének. — Buftea Veturia eladta a Str. Cosbuc 6. sz. házat 120000 leiert Reisz Józsei és neje. — Reinhart Kálmán eladta a Piata Luptei 1. sz. házból az öt illető felerészt 20000 leiert Reinhart Gyulának. — Bumtea Antalné és tulajdonostársai eladták a Str. Mihaiu Eminescu 14. sz. házat 100000 leiert Kálmán Hugó és neje. — Balogh Géza és neje eladták a Str. Bethlen 11. sz. házat 25000 leiert Mihály Fe-

renc és neje. — Mihály Ferenc és neje eladták a Zimánd dűlőbéli ingatlanukat 15000 leiert Fodor Mihály és neje. — Sándor József és neje eladták a Str. Sarló 11. sz. és Ilie 72a. sz. házakat 50000 leiert Németh Árpád és Németh Istvánnak. — Hammer Zsigmond és neje eladták a Str. Határ 1. és 2. sz. házat 62000 leiert özv. Botos Mojszáné és Botos Jánosnak. — Vigh Julianna eladta a Str. Nicolae 38. sz. házat 14000 leiert Crisán Györgynének.

— A Kamara felhívása a gyárosokhoz. Az Aradi Kereskedelmi és Ipar-kamara felhívja a kerületbeli (Aradváros, Arad- és Hunyadmegye) gyárosokat, sürgősen jelelnék be a Kamarához a jegyzékét azoknak a külföldön beszerzett nyersanyagoknak, amelyeket eddig üzemükben használtak és amelyre gyári üzemük fenntartása céljából ezután is szükségük lesz. A behozatal és kivitel rendjének új szabályozása alkalmából a Kamara sulyt helyez arra, hogy a kerületbeli gyárak anyagszükséglete lehetőleg behozatal nélkül legyen a jövőben is importálható.

Forgalmi és luxusadó.

(A pénzügyigazgatóság figyelemztetése.)

A pénzügyigazgatóság a következő közlésére kért fel benünket: Figyelmeztetjük a kereskedőket, hogy a jövőben az egy százalékos forgalmi adót a brutto ár után számítsák, mert sokan levonták előbb az adókat és csak a netto ár után számították a forgalmi adót. Aki 28-ig nem fizeti be a hátralékos luxusadóját, azt 5000 leig terjedő pénzbírsággal sújtjuk. Sok kereskedő tévesen értelmezte a luxusadó rendeletet. A 15 percents fényüzési adó alá esik mindenféle parfüm, puder, illatos papír, kozmetikai cikk, toalettszer, kölni-víz és szájvíz és manikűrkészlet. Kivételt képeznek a szappanok, a mennyiben ezek után és a gyógyszerpuderokért mindössze egy százalékos forgalmi adó rovandó le.

LEGUJABB

Terjed az orosz ellenforradalom.

KOPENHÁGA. Moszkvából jelentik, hogy Tampovban, Neli-topolban, Karkovban és Rosztokban felkeltek a kormány ellen. A fölkelők gépfegyverekkel és lovassággal vannak ellátva. A parasztok is csatlakoznak a mozgalomhoz. A kormány nem ura a helyzetnek. Az elrendelt mozgósításnak csekély az eredménye. A katonák tömegesen szöknek meg.

Középeurópa sulyos helyzete.

PÁRIS. A Matin középeurópai viszonyokkal hosszasan foglalkozik. Azt írja, hogy Középeurópa gazdasági helyzete még tragikusabb, mint valaha. A napokban Bécsben a svájci frank hatszáz koronáról ezerre szökött fel. Egy kiló marhahús 700, egy kiló burgonya 100 korona. A kiéhezett la-

kosság teljes bizonytalanságban tekint a holnap elé. Ma még inkább követeli Ausztria a Németországgal való egyesülést, mint bármikor. A nagyantant kötelessége, — írja a Matin — hogy a sulyos bajokon segítsen és rendezze Középeurópa gazdasági kérdéseit.

A soproni népszavazás.

PÁRIS. A nagykövetek tanácsa ma folytatta a konferenciát azokról az intézkedésekről, amelyekkel népszavazáskor a rendet fentartják.

Az árelenőrző bizottság új elnöke.

(Nyolcvanezer lel büntetéspénz.)

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy Orezeanu táblabíró lemondott az árelenőrző bizottságnál viselt elnöki tisztéről, mert nagyarányú elfoglaltsága miatt nem tudja kellő gondossággal ellátni munkakörét. Dr. Moldován Silvius törvényszéki elnök tudomásul vette Orezeanu lemondását és helyébe Tamaresescu Emil ujonnan kinevezett táblabíró nevezte ki az árelenőrző bizottság elnökévé. A bizottság többi tagjai a következők: a miniszterium megbízottja Jonescu György, kamarai megbízott Jalea István, jegyző Puticiu Viktor. A bizottság már az új alakulás szerint tartja következő ülését.

Ma tartott tárgyalást a törvényszék árdrágító felelővétel tanácsa és a zártülés jegyzőkönyvét eljuttatta az árelenőrző bizottsághoz. A felelővétel tanács mind azokat a felelővétel elutasította, akik nem fizették le bírságukat az adóhivatalnál. Az árelenőrző bizottság most érintkezésbe lép a miniszteriummal és ezeket az árdrágítási büntetéseket a legrovidebb időn belül behajtatja. Illetékes helyen nyert értesülés szerint az állampénztárnál a mai napig az aradi törvényszék keretében működő árelenőrző bizottság munkájából kifolyólag 80,000 lelt fizettek be büntetéspénzként. Az árelenőrző bizottság mai ülésén több Piata Avram Jancui (Szabadságtéri) péket ítélték el 200—200 lelt pénzbírságra, mert süteményeik fölé nem akasztottak árjelző táblát.

Szerkesztői üzenet.

Egy előfizető, A Patronage november 15-én megtartott sorsolásának eredménye a következő volt: az első nyertes szám a 725. Tisch Gáspárné tulajdona volt a második a 2710. és a harmadik az 1782. számok voltak.

A szerkesztésért:

KÁROLY JÓZSEF felet.

MÉSZ 1922. évi termelés, hetenként cirka 3 waggonszállítás esedő. Üzemhez esetleg trassz keresztek. Biztos tőkebefektetés. Bővebbet Haász Albert irodája, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. szám. 10710

Nines pénz.

(A vagyonadó következménye.)
Minél közelebb jutunk az adóvallomások benyújtásának határidejéhez, annál érezhetőbbé válik a pénzihiány. Eddig csak a falusiak tartogatták odahaza pénzeiket, ma már a városi lakosság főleg a kereskedők és iparosok is visszavonják a bankoknál levő pénzeiket a vagyonadótól való félelmükben. A falusi lakosság ládafiában heverő pénzt egy pénzügyi szaklap a kibocsátott bankjegyek egyharmadára taksálja, az adótörvények életbeléptetése óta külföldre vándorolt tőkéket meg sem lehet beosztani, így hát könnyen érthető a mindjobban érezhető pénzihiány. A külföld egyes országaiban már alkalmazott vagyonadó gyenge eredményeit tekintve, felmerül az a kérdés, hogy a vagyonadó törvénynek végrehajtása fog-e olyan pénzügyi eredménnyel járni, mely a kincstár szempontjából is kiegyenlíti azokat a károkat, amelyek még a törvény alkalmazása előtt közgazdasági téren jelentkeznek.

Mulatságos leleplezések.

(Az angol kémszolgálat titkaiból.)
London. Az ismert londoni író William le Queux érdekes és mulatságos leleplezéseket közöl az angol titkos hírszolgálatról abból az alkalomból, hogy ennek a szolgálatnak főnökét sir Basil Thomson, akit a kormány most nyugdíjazott, nagy ünnepelés közepette az alsóház tagjává választották. Le Queux emlékeztet arra, hogy ezen szolgálatban ő is részt vett és az elhunyt lord Robert megbízásából titkos küldetéssel Németországba és onnan Kelet-Európába ment. Le Queux állítása szerint nem volt fizetett kém és költségeit saját zsebéből fedezte. 1913-ban sikerült neki Zeppelin gróf egyik főmérnökét arra bírni, hogy vele Angliába menjen. A német mérnök hajlandónak mutatkozott, hogy Zeppelin gróf legújabb léghajómódelljeinek terveit átadja az angol kormánynak avval a feltétellel, hogy az angliai munkálatokat ő fogja vezetni. Egy heti tárgyalás után az angol kormány, amely vonakodott a német mérnök feltételeit teljesíteni, a titokban egy

londoni szállóban tartózkodó német mérnöknek Le Queux utján ezer font sterlinget adott, hogy térjen vissza hazájába és hallgasson a nem sikerült üzletről. Szóval az angol kormány ezer fontot fizetett valakinek, akitől semmit sem kapott. Le Queux elmeséli továbbá, hogy a háború kitörésekor számos fenyegető levelet kapott, mert mint a kormány titkos ügynöke működött egy ideig Németországban. A londoni rendőrfőnök erre őt és családját éjjel-nappal őriztette, de egy hónap múlva a kémiroda főnöke az őrzési utasításokat hatálytalanította. Ez volt minden, amit a titkos iroda ebben az ügyben cselekedett.

Még csak nem is nyomoztattott abban az irányban, hogy honnan erednek ezek a titkos levelek és kik azok a Londonban és Angliában tartózkodó egyének, akik oly nagy szimpátiával viseltetnek az akkor már Angliával hadállapotban volt Németországgal. Le Queux szerint Franciaországban egyáltalán nem veszik komolyan az angol titkos szolgálatot és Németországban is gúnyolódniak felte. A német titkos szolgálat főnöke, aki a háború előtt Le Queux személyes barátja volt, maga mesélte el egyszer az angol írónak, hogy az angol titkos szolgálat egy ízben, mikor Le Queux éppen Németországban tartózkodott titkos kiküldetésben, az angol kormány egy kisebb jelentőségű ügy miatt hajlandónak mutatkozott, őt és misszióját feláldozni. Le Queux leleplezései természetesen nagy feltűnést keltenek az angol politikai életben és az ellenzéki képviselők akciót kezdeményeznek, hogy az angol kormány parlamenti bizottság elé terjessze a titkos szolgálat szervezetének ügyeit.

FIGYELEM! **FIGYELEM!**
ELADÓK:
Bér- és magánházak elfoglalható modern 3-4-5-6 szobás lakásokkal. — Kötőforgálmú gőzmalom 4 pár kőjártat, 3 henger, 80 lóerejű Diesel-motorral, 5 szobás modern lakással. — Harminc kat. hold tanya épületekkel, Neuman-gyárlól 15 percnyi távolságra. — Egy 60 holdas tanya az aradi határban épületekkel. — Egy 7 holdas urf szőlő gyönyörű épülettel felszereléssel. — Egy 5 1/2 holdas szőlő teljes felszereléssel. — Egy 1 holdas szőlő kőnával, 15 ezer Leierért. — Díjtalan felvilágosítást ad:
HAASZ ALBERT Irodája Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 2. szám 10710

JEANETTA MOHR
vissz. fogtechnikusnő.
Arad, Luther-tér 1.
Rendel 8-12, 2-7-ig.
Minden csütörtökön szegényeknek ingyen foghuzás.
FOG 10611 FOG

Gyökere Szőlőoltvány

és Gyökere Riparia Portalis a legjobb minőségben kapható:

Winkler József,

szőlőoltványtermelő Arad, str. Consistoriului (Batthyány-utca) II. 11418

KÖNIG MIKSA

nemzetközi szállítási vállalat ARAD.
Képviselve Európa minden nagyobb városában. Elvállal szállítmányokat külföldre és külföldről mindenn relációban. Pénzügyminiszterileg engedélyezett vámügynökség. Darabárukat szállít biztosítással, teljes szavatossággal a Francó Romana Ált. Biztosító R.-T. által.
10905

Lisztzükségletét

amíg a készlet tart, 1-golosobban az Aradi Vasutasok Fogyasztási Szövetkezetében szerezheti be! (A Széchenyi gőzmalom mellett.)

Viszketeg, sömör, bőrkiütés

esetén vásároljon egy tégely közismert Dr. Flesch-féle 4058

SCABOFORMOT

hatása biztos, szagtalan, a ruhát nem piszkítja. Próbátégely 8 Lei, nagy tégely 12 Lei, családi tégely 20 Lei. Hozzávaló Scaboform hintó por 4 Lei. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár viszont eladók 16szere is. — **Kain Imre Angyal** gyógyszer-tára (volt Ring) Arad, Calea Banatului I. (Asztalos S.-u) (Szabadság-tér) sarok.

Megérkezett!

A prima minőségű, magas hőfoku szilvőgyi

K Ö S Z É N

a Központi Tűzifa telepre

Calea Radnel-ut 4. Villamos megállóval szemben.
Megrendeléseket kérjük fenti irodánkba leadni. 4419

MAURITIU RUBINSTEIN MÓR

G. F. R. szállító. Kormányhatóságilag engedélyezett vánügynök Arad és Curt ol.

Közzét vámtisztviselőim a küldeményeket szakszerűen, pontosan és gyorsan elvámolják. — Gyűjtőfogalom Budapest B. E. C. S., Praga, Brünn, Kassa, Triest, Reichenberg, Pozsony egyébként a kül- és belföld minden irányból és irányába. — Rendszeres teherautóforgalom Oradea-mare (N.-várad) felé és vissza. — Mindennemű szállítmányozásokról, tranzitálás, butorszállítás, Vaszkeroset, fuvarlevélfelülvizsgálat. Beraktározás., Olcsó biztosítás. Felvilágosítással díjmentesen szolgálok. — Képviselve a kontinens minden nagyobb városában! 11416

Van szerencsénk t. üzletfeleinket értesíteni, hogy ismét érkezett egy nagyobb szállítmány Brasov-vidékt

burgonya

mely kicsinyben és nagyban jutányos áron kapható. 4561
Aradana 800 comerciala si industrial pe actiuni, Arad.

Köhögés, rekedtség, hurut ellen

a legjobb a „Sanitas” védjeggyel ellátott 11249
„Pemetefü-cukorka” Kapható mindenütt. Óvakodjunk utazatoktól!

Saját készítményű VASBUTOROK

rész (nagy) ágyak, összecukható ágyak, csinos kivitelű gyermekágyak, mindenféle mosdók, ruhafogások, sodronybetétek fa- vagy vasrámával kórház és internátus berendezések jó és erős kivitelben, a legjutányosabb áron. — Képes árjegyzék kívánatra. 4241

Fleischer Testv. vasbutorgyára

Str. Rusu Sirianu (Aulich Lajos-u.) 10.

Radio Hirdetési Iroda 1531.

METEOR Palagár R.-T.

Fugyivásárhely, (Biharmegye). Ajánlja elsőrangú Hatscher-gépen készült cellulose-montes asbest palagátrmányait. A jelenkor elismerten legjobb fedőanyaga: tűzbiztos, tartós, könnyű és tetszetős. 4096

A Steaua Romana

keres azonnali belépésre központi tüzeméhez Cămpinába, eszterga, vas- és öntő-munkásokat jó fizetés mellett. Ajánlatok 4597

a Steaua Romana

igazgatóságához Cămpina küldendők.

Csodás hatású arcszépítő és finomító a Földes-féle

MARGIT-CREME

Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépít. Szaplók, májfoltok, bőrrákák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megsűnnek. Az arc rozsdás úde hamvas lesz. 10841
Dr. Földes és Hehs Aradon.

GLADYS' SHOE CREAM
THE BEST
az előkelő világ cipőkrémje
Aradi lerakat: Szemző Armin, telefon 5-92
Gyártja: Herczeg Géza, Cluj (Kolozsvár)

CIGARETTA HÜVELY
csak december 31-ig árusítható törvényes rendelkezés szerint. A még készletben lévő kis mennyiség ezrenként 4596
29.-- Leier t
kiárusíttatik BLOCH H. cégnél.

Mielőtt téli felöltő szükségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA
női és gyermekruha áruházát

ARAD, Strada Piriului Nr. 3.
Vörösmarty-u. a Színház épület hátsó bejáratával szemben. 3230

Kalón mértékosztály!

Zsák, zsineg, ponyva, tömlő,

előnyös áron
beszeresethető:

HACKER

TESTVÉREKNÉL ARADON
Iroda: Strada Muresului (Maros) 1.

Apró hirdetések.

Házasság.

FÉRJHEZ adnám hugomat, kinek 100.000 lei hozománya, butora és lakása van Erdély nagyvárosában, intelligens önálló író, kereskedőhöz vagy nagyiparozshoz. Fényképpel ellátott levelet „Onálló” jelge alatt a kiadóhivatal továbbítja. 4557

NÖSÜLÉS CÉLJÁBÓL keres vagyonos volt katonatiszt ismeretséget, bírókkal bíró csinos urileánnyal, avagy fiatal özvegy asszonnyal. Leveleket „Boldog házasság” jellegre a kiadóba kér. 4562

Alkalmazás.

PERFEKT magyar német, román levelezőnőt ki gépirást és magyar stenografiát tökéletesen bírja helybeli nagy ipar vállalat december 15-iki belépésre keres. Cim és fizetési feltételek „Parvát-lalat” jellegre Kelet hírlapirodához küldendő. 11416

GYÓGYSZERÉSZ kiegészítésre ajánkozik Cim: Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11250

IRODAI HIVATALNOKOT azonnali belépésre keres aradi vállalat. Németül tudó előnyben. Cim: Kelet hírlapiroda. 11416

FIATAL FÜSZER kereskedő segéd azonnali belépésre keresetik. Cim a kiadóhivatalban. 4629

MINDENEST keres három tagú család Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 10. földszint. 4623

INTELLIGENS SEGÉDHIVATALNOK, postaexpedíció és irattár kezelésére helybeli nagy vállalatnál felvétel. Írásbeli ajánlatok „Irattáros” jellegre Kelet hírlapirodába. 11415

JOB B mindenek kéttagú családhoz keresetik Str. Colonel Piriici (Vörösmarty utca) 3. II. em. 17. 11333

KERESKEDELMIT VÉGZETT kezdő író distanót felvesz román nyelv tudással Vasipar. Ugyanott egy ügyes kifutó fiú is alkalmazást talál. 4609

INTELLIGENS fiatal úrnő házzvezetőnőnek ajánkozik. Vidékre is elmegy. Ajánlatokat „Szorgalmas” jellegre a kiadóba kér. 4613

EGY jó fiú szabótanulónak fizetéssel felvétel. Bővebbet Kelet hírlapiroda. 11415

VARRÓLEÁNYOK felvételnek tanulóleányok díjtalan szabástanításban részesülnek. Trébiás Lenke Str. Alexandri (Salacz-utca) 6. 11416

ÓRAS KÖNYVELÉST, mérlegkészítést vállal mérlegképes könyvelő. Cim Wohlborg Lipótnál, Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér.) 11416

PÉNZTÁRNOKNÓ azonnali belépésre keresetik. Cim: Kelet hírlapiroda. 11416

INTELLIGENS gyakornok fizetéssel felvétel Oláh Sándor és Társa könyvkereskedésébe. 11416

FIATAL fűszerkereskedő segédet keresek. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11248

FIATAL fűszerkereskedősegéd állást keres vidékre is megy. Cim a kiadóhivatalban. 4594

FEHÉR NEMŰJAVITÁST vállalok. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11249

FRAÜLEIN GESUCHT zu einem 14 jährigen Mädchen auf Land, welche auch französischen Unterricht sowie Klavier-unterricht erteilen kann zu sofortigem Eintritt. Adresse in der Administration dieses Blattes. 4565

KÖZSÉGI ADÓFŐKÖNYVEK sürgős lezárását vállalom. Cim a kiadóban. 4580

Lakás.

KÉTEZER LEUT adok annak, aki belvárosi háromszobás lakáshoz jut. Cim: Wallinger hirdetőjében Földes-patika kapujával szemben. 11250

INTELLIGENS magános nőnek takarítás és felügyelet ellenében külön bejárattal bulorozott szobát adna fiatalember. — Ajánlatot „Sürgős” jellegre Wallinger hirdetője továbbítja. 11250

Vétel és eladás.

BRILLIÁNS köveket magas áron veszlek megbízom részére. Kun ékszerész. 11417

KARÁCSONYRA, ifjúsági iratolcsóságok nagy mennyiségben Kerpelnél. 4626

EGY újjonnan átalakított batár és egy szép fedeles hirtó eladó. Tudakozdóni Bulev. Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 7. földszint 7. 4617

NÉGY fotel, egy dívány eladó. Megtekinthető 2—3-ig Str. D. Greceanu (Perényi-utca) 5. földszint jobbra. 4618

ZONGORA, háromnegyed es hegedű, képek, fotel íróasztal, eladók. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11250

MOTORFÜRESZ új eladó, Csetai Bulevardul Regele Ferdinand (Boros Béni-tér) 14. 11249

GÖRTZ KLACK kamara 13x18 minden felszereléssel, Görtz Dager lencsével, toldalékkal a hátsó lencséhez 3 darab kettős kazettával eladó. Ugyanott egy kerékpár is eladó. Str. Moisa Nicoara (Petőfi-utca) 7. földszint. 4621

FEHÉR gyermekasztal pad és szék továbbá három kerekű bicikli, játékok eladók Str. General Dragalina (Apponyikörút) 8. ajtó 2. 4622

BUTOR, Ebédlő és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiefenfeld butoraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

GYERMEK-RUHÁK gramofonlemezek, olcsón eladók Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 14. II. emelet. 11333

KEVESET használt világos háló eladó. Sága, Rózsa-utca 7. 4611

HÁROM LÓERŐS fűtőszelő benzín motor eladó. Str. N. Oncu (Schweidel József-utca) 10. 4606

ZONGORA, sziliszkin kabát szunkszobá, ezüst evőkészlet eladó Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. földszint balra. 4414

GAZKANDALLO luxus kivetőben, Singer-varrógép eladó Bulevardul Carol 22. I. emelet. 4608

SZMYRNA ebédlőszőnyeg, perzsafutók, sziliszkin bunda eladók Vargáné, Strada Pescarului (Tökölly Imre-utca) 29. 11207

PÁLMA JUKKA gyönyörű példány, fákadó virágzásban, kétméter magas eladó Str. Páguza Vazul (Báthory-utca) 45. sz. 4615

KÉT DARAB vaskályha eladó Strada Dosseanu (Révay-utca) 9. 4612

KIS TOLOKOCSI megvételre kerestetik Viktor Barthmes Str. Alexandri (Salacz-utca) 3. 4614

ELADÓ egy fayence kézműsoró labor és egy ivólámpa. Fehér málcúr-szalton. 11415

A KARÁCSONYI AJÁNDÉKOK beszerzése előtt okvetlenül látogassa meg a Szépművészeti Szalont. Értékes, szép és ritka műtárgyak egész tömege képezi a kiállítás anyagát, mely izléses elrendezésével méltán kiérdemli a látogatók csodálatát. Megtekinthető egész nap az Ortutay-palotában. 11391

VEHET, eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyegeket, porcelánokat antik burokat a Szépművészeti Szalomban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

NYERSBORKÖVET veszlek minden mennyiségben Irom Arnold Arad, Str. Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 39. sz. 10655

FOKHAGYMA kapható Reiter Frigyes, Timisoara (Temesvár) Skudier-tér 2. 4521

TOJÁSOS TÁRHONYÁT házilag készült minőségben ajánl a Maria henger-malom Gyorokon. Megrendeléseket szívesvességel elintézi Vojtek és Weisz drogueria. 11413

KOMPLETT modern uriszoba és ebédlőberendezés zongora, kézműmunkák eladók Strada Consistorului (Báthory-utca) 19. ajtó 4. 4575

KARÁCSONY előtt a legmagasabb árban veszlek játékok, ezüstöt, szőnyegeket, japán vázákat régi és modern porcelánt Salo Artistique Fischer Eliz-palota. 11050

STRÁPKOCSI egy lóra való jókarban megvételre kerestetik Str. Alexandrescu (Bercsényi-utca) 29. 4595

Ingatlan.

ELADÓK kisebb-nagyobb birtokok bérmagán-, gyáraiparra, gazdaságokra alkalmas házak elfoglalható lakásokkal előjegyzésben Wallinger-Irodában Földes-patika kapujával szemben. 11250

KERESEK - egy kisebbszertű olcsó házat megvételre, Lakásra nem reflektálok. Cimeket a kiadóba kérek. 4610

BUL. REGELE FERDINAND (József főherceg-út) 21. számú ház eladó. Felvilágosítást ad dr. Parecz Béla ügyvéd Str. Consistorului (Báthory-utca) 27. 4548

SAROKHÁZ kedvező fizetési feltétellel eladó Str. Alexandru Gavra (Csernovice utca) 22. 4588

Uzletek.

EGY jóforgalmu vendéglo házzal együtt a waggonygyárral szemben eladó. Bármikor megtekinthető. Str. Virginia Hotorán (Erzsébet-utca) 7b) 4620

STR. EPISCOPUL D. RADU (Magyar-utca) 10. szám alatt levő vendéglo lakással együtt átadó. 4579

JÓFORGALMU kávéház cukrászdával nagyobb vidéki városban azonnal is átadható. Cim a kiadóban. 4607

GYÓGYSZERTÁR igen gazdag árú faluban sürgősen el- vagy bérbe adó. Cim a kiadóhivatalban. 4589

UZLETHELYISÉG a város forgalmas helyén két szobás raktárral irodahelyiséggel berendezéssel átadó. Bővebbet: Lázár Calea Ságuna (Varjassy Lajos-utca) 97. 4610

Ellátás.

URICALADNÁL uriaszony vagy leány lakást és teljes ellátást kaphat. Cim a kiadóban. 4592

Különféle.

KÜLFÖLDI BEJELENTŐBEN elveszett Wanchura Károly névre amerikai útvél. Megtaláló magas jutalomban részesül Lenkey-utca 8. sz. alatt. 4596

ELVESZETT Deutsch Testvérektől Kossuth-parkig egy csomó kulcs. Belsőleges megtaláló 50 leu jutalom ellenében juttassa Vándor divatüzletbe Strada Matianu (Porray-utca.) 11284

NÉ FELEJTSE EL a Szépművészeti Szalon címét Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29 Ortutay-palota, Bejárati a Str. Unirei (Fábián-utca) 11401

OLAJOK Desfilált és raffinált gépját vulcan olaj, gőz- és motorhengereket, autóolaj, autó- és nehézbemzőm továbbé zsír, sárga és fekete kocsikenőcs, tők-mag-, napraforgó- és repceolaj, olajpácácsák napl áron kapható az Industrii Aradana De Uleiuri S. P. A., Aradi Olaj-IPar Rt.-nál Aradon, Bulev. Regele Ferdinand 1 (Boros Béni-tér) 22. Telephon 135. sz. 10641

AUTÓGARAGE a város központjában kiadó. Cim a kiadóban. 4599

FIGYELED ?

Jegyzéssel elő német eladó üzlet, házat, birtokát stb. ha gyorsan akarsz eladni! Nagy vevőkör!
ELADÓK: Üzlet főtéren nagy portó- lokkal. — 1. oszt. kávéház, főtéren 800-000 leu átvétel. — Élelmiszertü- let belvárosban 6000 leu. — Malom vidé- ken 15 perc Aradtól. — 1. oszt. éterem. — Mészáros és hentesüzlet lakással 20.000 leu. — Magánházak bérlésért 20.000 leutól. — Urházak azonnal átve- hetők stb.
Felvilágosítással díjtalanul szolgál SZIRMAI Str. Tribunal Axente (Danu- nich-utca) 14. és
FRIEDMANN Plata Avram Ionescu (Szabadság-tér) Szalay-kávéház. 11396

Tapasztalt, ügyes utazókat és helyi ügynököket,
egy-letén magyar-német-román gyors és gépiró tiszt-velő vagy tisztviselőket keres 11416

König Miksa áruosztálya, ARAD, Strada Baour (Erdős-utca) 2. sz.

FREMA kopírgépünk viz nélkül másol, minden másolata remekmű. Szakszereplő gépját
egy perc alatt 60 sokszorosítást készít egy eredetiről.
KÓPIRTEKEROSEK minden rendszerű gépját (Victoria, Romee, Frema stb.) azonnal kaphatók. Gépját december hóban direkt waggonban bérmentve és elvámlva szállítunk.
FREMA-MŰVEK MAY FRIGYES B d-pest. Fűrdő-utca 10. szám. Telefon 7—34 és 170—19. 10 72

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt buszszállító kocsikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 38. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.